

Kompetensbeskrivning

Specialiteten urologi karaktäriseras av kunskap om medfödda och förvärvade sjukdomar och tillstånd i urinvägarna och de manliga könsorganen, samt skador i dessa.

Kirurgiska färdigheter, men också kunskap om andra behandlingsmetoder, är centralt för kompetensområdet. Viktiga områden är till exempel farmakologiska, minimalinvasiva och paramedicinska behandlingsprinciper vid urologiska tumörsjukdomar, symtom från de nedre urinvägarna, avflödeshinder i övre urinvägarna, stensjukdomar, sexuell dysfunktion och smärtpalliation.

Kompetenskrav

För urologi gäller a1–a6, b1–b5 samt c1–c13.

Delmål a och b

Delmål c

Specialistkompetens i urologi kräver att läkaren uppfyller kraven i den gemensamma kunskapsbasen för kirurgi, urologi, plastikkirurgi och kärlkirurgi.

I den gemensamma kunskapsbasen ingår att behärska

- kirurgisk patofysiologi,
- basal kirurgisk teknik,
- initial traumahandläggning,
- akuta kirurgiska och urologiska sjukdomar hos vuxna och barn,
- basal nutritionsbehandling,
- basal smärtbehandling,
- basal kirurgisk intensivvård,
- effekter av anestesi, och
- behandling av sjukdomar i hud och underhud som kan kräva kirurgisk behandling.

Därutöver ska läkaren för specialistkompetens i urologi

- kunna handlägga akuta skador och sjukdomar i njurarna, urinvägarna och yttre genitalia,
- ha kunskap om inflammationer och infektioner i urinvägarna och de manliga könsorganen,
- kunna bedöma och handlägga stensjukdomar i urinvägarna samt funktionella rubbningar och avflödes hinder i nedre urinvägarna,
- ha kunskap om endourologiska utredningar och behandling av andra sjukdomar i de övre urinvägarna,
- kunna bedöma och handlägga urologiska tumörsjukdomar,
- ha kunskap om strålningsfysik, strålningsbiologi och strålskydd,
- kunna bedöma och handlägga symtom och sjukdomar i de manliga könsorganen,
- ha kunskap om sjukdomar förknippade med manlig sexualitet, och
- kunna handlägga symtom och sjukdomar i urinvägarna och de manliga könsorganen hos barn.

Dessutom ska den specialistkompetenta läkaren ha en helhetssyn på patienten, i synnerhet multisjuka äldre.

Delmål c1–c4 är gemensamma för de kirurgiska specialiteterna kirurgi, kärkirurgi, plastikkirurgi och urologi (gemensam kunskapsbas).

Delmål c1	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - behärska kirurgisk patofysiologi, basal kirurgisk teknik och behandling av sjukdomar i hud och underhud som kan kräva kirurgisk behandling	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier Träning i simulerad miljö	

Delmål c2	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - behärska bedömning, diagnostik och initial behandling av akuta kirurgiska och urologiska sjukdomar hos barn och vuxna	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c3	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> - behärska initial handläggning av större och mindre trauma hos barn och vuxna - kunna vidta adekvata åtgärder vid misstanke om att barn far illa 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c4	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - behärska grundläggande smärtbehandling, basal kirurgisk intensivvård, nutritionsbehandling och anesteseffekter 	<p>Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare</p>
	<p><i>Allmänna råd</i></p> <p>Teoretiska studier</p>	

Delmål c5	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> - kunna initialt handlägga akuta skador och sjukdomar i urinvägar och könsorgan 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c6	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna bedöma och handlägga misstänkt urologisk cancer	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Deltagande i diagnostik- och behandlingskonferens Teoretiska studier	

Delmål c7	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna bedöma och handlägga sten i urinvägarna samt ha kunskap om radiologisk och endoskopisk utredning och behandling av andra sjukdomar i de övre urinvägarna - ha kunskap om strålningsfysik, strålningsbiologi och strålskydd	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c8	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna bedöma och handlägga infektioner och inflammatoriska tillstånd i urinvägar och manliga genitalia	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c9	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna bedöma och handlägga funktionella rubbningar och avflödeshinder i nedre urinvägarna	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c10	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna bedöma och handlägga symtom och sjukdomar i de manliga könsorganen	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c11	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna bedöma och handlägga symtom och sjukdomar förknippade med manlig sexualitet	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c12	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna initialt bedöma och handlägga symtom och sjukdomar i urinvägarna och de manliga könsorganen hos barn	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	<i>Allmänna råd</i> Teoretiska studier	

Delmål c13	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska - kunna tillämpa lagar och andra föreskrifter som gäller för specialiteten	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare

Allmänna råd

Utbildningsstruktur

Specialiseringstjänstgöring inom urologi bör inledas med utbildning och träning i den gemensamma kunskapsbasen för kirurgi, urologi, plastikkirurgi och kärlikirurgi.

ST-läkaren bör påbörja den mer specifika urologiska utbildningen redan tidigt under utbildningen, som förslagsvis inleds med en sammanhållen utbildningsperiod där ST-läkaren kan få omfattande operativ träning. Det är centralt att ST-läkaren får omfattande utbildning i transuretral kirurgi.

ST-läkarens huvudplacering bör förläggas till mitten av utbildningen. En kortare placering för att få basal träning i att handlägga akuta tillstånd kan förläggas tidigt i utbildningen.

Kurser, auskultationer och teoretiska studier bör när det är möjligt integreras med den pågående placeringen. ST-läkaren bör tidigt börja utbilda sig i kommunikation, ledarskap, medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete, och denna utbildning bör sedan fortsätta som en naturlig och integrerad del under hela specialiseringstjänstgöringen.